

Rozvržení kurzu

- Úvodní hodina: sociologie jako věda, základní koncepty, logika metody výzkumu.
- Druhý blok: společenská nerovnost, gender, tělo ve společnosti, sociologie bydlení, sociologie domova
- Třetí blok: sociologie rodiny a sociologie medicíny; závěrečné kolokvium

Následující materiál je určen pouze pro potřeby studentů předmětu – prosím **nešířit**.

Základní literatura ke kurzu

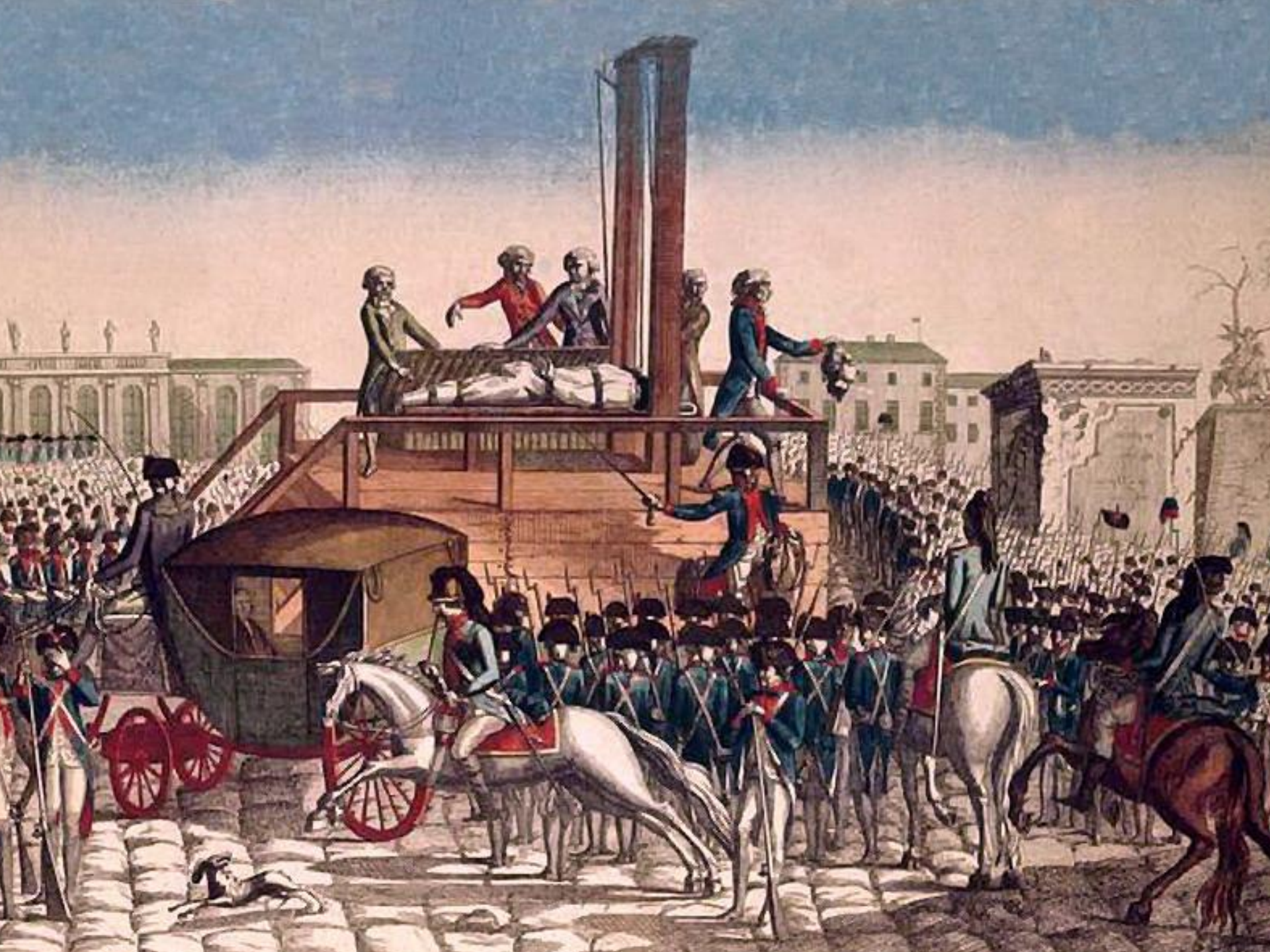
(dílčí tituly budou uvedeny u podkladů k dalším přednáškám):

- BÁRTLOVÁ, Sylva. *Vybrané kapitoly ze sociologie medicíny*. 4., dopl. vyd. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1999.
- BÁRTLOVÁ, Sylva a Stanislav MATULAY. *Sociologie zdraví, nemoci a rodiny*. Martin: Osveta, 2009.
- GIDDENS, Anthony a Philip W SUTTON. *Sociologie*. Vyd. 1., aktualiz. a rozš. /. Praha: Argo, 2013.
- BAUMAN, Zygmunt a Tim MAY. *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*. V tomto překladu přeprac. orig. vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010.
- OSBORNE, Richard a Borin VAN LOON. *Sociologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002.

Souvislosti vzniku sociologie

- Více pohledů na jeden svět
- Politická a průmyslová revoluce
  - Demokratizace
  - Individualizace
  - Racionalizace
- Tradiční a moderní společnost

Co se to děje?

1861. J. M. W. Turner

Sociologie jako věda

- Společenská poptávka – co je potřeba (Friedrich Engels, Charles Booth, <http://booth.lse.ac.uk/>)
- Sociální fakta (Émile Durkheim)
- „Chápající věda“ (Max Weber)
- Multiparadigmatická věda – není „normální“

Sociologie jako životní zkušenost

- Sociologická imaginace
- Reflexivita, kritický pohled

Co sociologie není?

- Není sociální práce
- Není reformní vize
- Není statistika

Cíle (nejen) sociologického výzkumu

- Jakým způsobem projekt přispěje k rozšíření odborného poznání? (intelektuální cíl)
- Budou moci být výsledky nějakým praktickým způsobem využity? (praktický cíl)
- Příklad: Stoupající počet samostatně žijících bezdětných mladých dospělých

Sociální vs. Sociologický problém

- Stárnutí populace
  - Jak to zaplatíme?
  - Jaké mechanismy stojí za stárnutím?
- Náměstí ve staré Líšni
  - Jak chtějí lidé, aby vypadalo?
  - Co pro ně znamená?

Co zajímá sociologii?

- Kontext problému
- Pozice aktérů a vzájemné vztahy těchto pozic/aktérů
- Může odhalovat slabá místa systému, může navrhnout řešení
- **Třetí cíl sociologického bádání: otevřít oči**

Společnost

- Vztahová síť
- Kultura
- Normy a hodnoty
- Kulturní vzorce
- Vzorce jednání
- Habitus

Socializace

- Sociální skupiny
- Primární a sekundární socializace
- Sociální role
- Sociální reprodukce - rodina, škola, (populární) kultura

Stratifikace a nerovnost

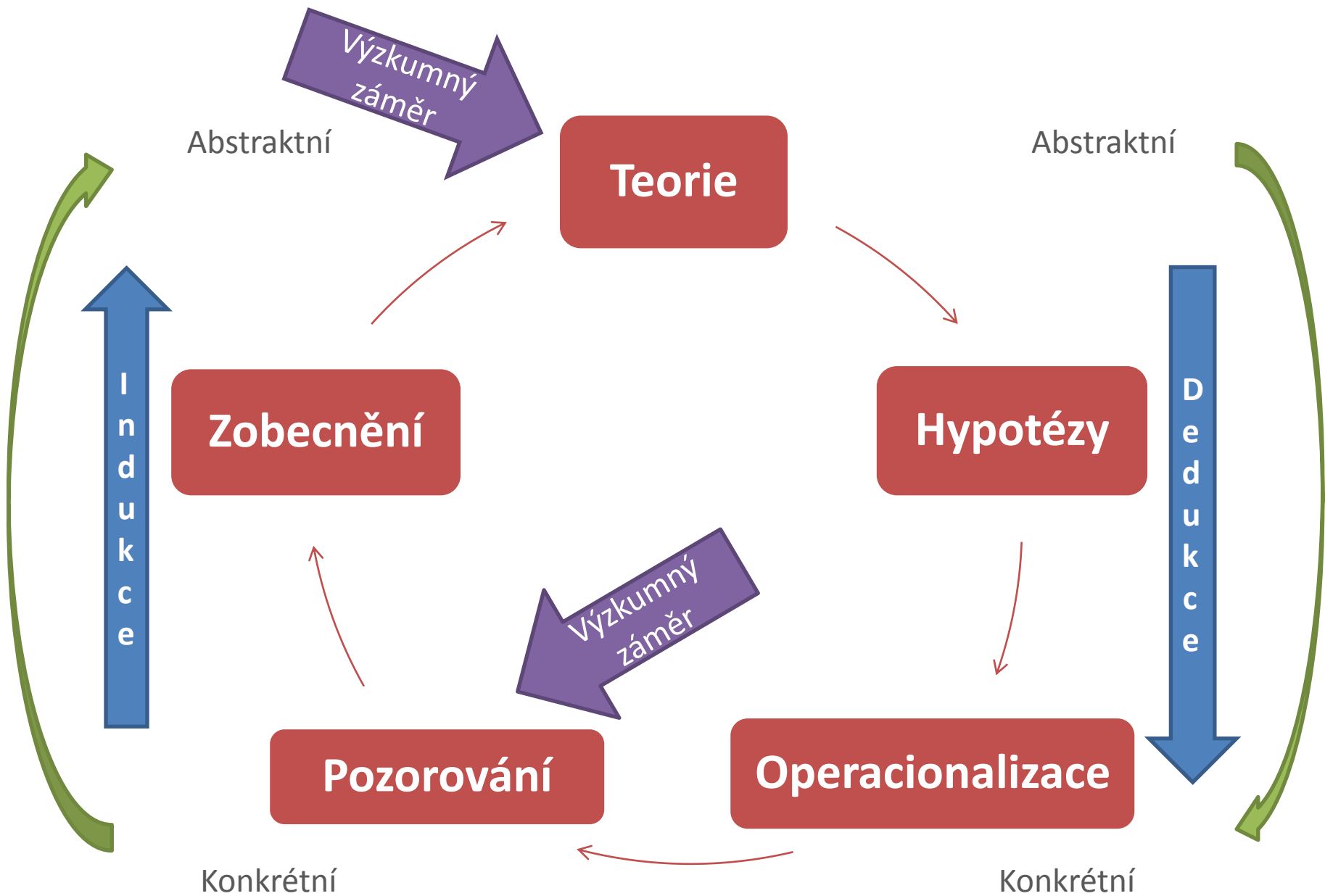
- My a oni
- Menšiny, subkultury
- Nerovnost vs. nespravedlnost
- Určité typy nerovností nejsou společensky nepřijatelné
- Některé jsou, ale přesto existují...

Společenská magie

- Jazyk
- Thomasův teorém
- Merton – sebenaplnující se proroctví
- Sociální konstrukce reality

Jak zkoumat společnost?

- Data
- Výřez celku
- Kvantitativní a Kvalitativní výzkum
- Hledání pravidelností, zákonitostí, vysvětlení (Durkheim)
- ZKRESLENÍ a CHYBY
- Teorie komunikující s empirií

Doplňující literatura:

- KELLER, Jan. *Dějiny klasické sociologie. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005.*
- NOIRIEL, Gérard. *Úvod do sociohistorie. Vyd. 1. Praha: SLON, 2012.*
- MILLS, C. *Sociologická imaginace. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008.*
- BERGER, Peter L. *Pozvání do sociologie: humanistická perspektiva. 2. vyd., V nakl. Barrister & Principal 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2003.*
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 4. nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2011.*